

Belevingstuin met organische lijnen

De bestrating en de plantvakken in de binnentuinen hebben een organische vorm. Doordat de binnentuin omsloten is, kunnen bewoners zich vrij in en uit bewegen.

Een fleurige tuin met een vriendelijke uitstraling waarvan bewoners en bezoekers van verpleeghuis Den Es in Varsseveld kunnen genieten. Dat was de opdracht die hovenier Nico Wissing kreeg van zorginstelling Azora. Wissing ging aan de slag en maakte een bijzondere belevingstuin met organische lijnen.

Tekst Jacqueline van Wetten
Beeld Rens Kromhout

Bij het wegzetten van de auto springen de golvende lijnen van de parkeerplaats in het oog. „De bestaande bomen, waaronder twee bijna honderd jaar oude meidoorns, hebben we als uitgangspunt genomen en daaromheen, kronkelend, hebben we de parkeerplaatsen aangelegd”, vertelt hovenier Nico Wissing uit Megchelen. Die aanpak leverde een bijzondere plek op, een plek die ook in de smaak viel bij de omwonenden van het verpleeghuis. Dat was eerder wel anders.

Toen de plannen voor de nieuwbouw, die een gedeelte van het oude verpleeghuis moest vervangen, bij de omwonenden bekend werden, vielen die niet geheel in goede aarde. Vooral een grote

parkeerplaats aan de rand van het terrein zette bij veel omwonenden kwaad bloed. Ze maakten bezwaar waardoor de afgifte van de benodigde vergunningen stokte.

Wissing: „Het oorspronkelijke plan was een standaard rechttoe, rechtaan parkeerplaats met jonge aanplant. Alle oude bomen zouden moeten wijken. Die manier van werken komt niet overeen met waarvoor ik sta. Toen we werden benaderd voor het maken van een tuin heb ik me tevens over de parkeerplaats gebogen. In ons idee om de aanwezige bomen te behouden en daaromheen een organische parkeerplaats te maken met hoogteverschillen en hagen die het blik uit het zicht houden, konden de omwonenden

De grondkering van cortenstaal brengt het plantvak op hoogte. Bewoners hebben zo vanuit hun stoel goed zicht op de beplanting.

zich gelukkig wel vinden. Ze trokken hun bezwaar in en de bouw kon doorgaan.”

Buitenruimte belangrijk

Uit zo'n voorval blijkt dat mensen de buitenruimte steeds belangrijker vinden, meent Wissing. Hij is blij met de aandacht voor het groen. Wat hem betreft zou de natuur veel meer het uitgangspunt moeten zijn. Wissing: „Tot nu toe geldt nog steeds: eerst het gebouw en dan de tuin. Daar wil ik vanaf. Mijn stelregel is: benut wat er is aan groen, ontwerp de tuin en pas daarna het gebouw daarop aan.”

De werkprocedure bij verpleeghuis Den Es voldoet niet helemaal aan het ideaal

van Wissing, hij zou nog eerder in het proces al overleg willen hebben met de architect. Maar het is een begin, vindt hij. Hoewel het ontwerp voor het gebouw op papier al definitief was, kreeg Wissing wel de gelegenheid om het ontwerp voor het 11.000 m² grote terrein te tekenen nog voordat daadwerkelijk met de nieuwbouw werd begonnen. Mede daardoor kon hij ervoor zorgen dat al aanwezige beplanting werd behouden en dat de loop van een aantal paden werd aangepast. „Doordat je al in het voortraject betrokken wordt bij de realisatie van het geheel, worden kosten bespaard”, zegt de hovenier. „Niet alleen wordt bestaande beplanting behouden, ook denk je van te voren na over

Wissing Tuinen

Nico Wissing begon in 1983 als zelfstandig hovenier in Megchelen. In de loop van de tijd groeide het bedrijf in de Achterhoek en ontstonden drie bv's: Wissing Hoveniers, Wissing Tuinverzorging en Wissing Ontwerp en Advies. Het totale bedrijf telt 35 medewerkers. Zelf houdt Wissing zich vooral bezig met het ontwerpen van tuinen en het geven van adviezen. Daarnaast vervult hij tal van nevenfuncties. Zo is hij vice-voorzitter van de ELCA, de European Landscape Contractors Association, en voorzitter van de werkgroep bedrijven binnen de ELCA. In 2005 gaf hij het boek **Wissing Tuinen | Outlook** uit. Hierin geeft de hovenier zijn visie op tuinen weer. Ook bevat het een overzicht van door Wissing Tuinen gerealiseerde projecten.

! www.wissingtuinen.nl

zaken als grondafvoer en rolieringswerk.” Dat leidde uiteindelijk tot een begroting van miljoenen voor de bouw van het zorgcomplex en 8% van het totale budget voor het ontwerp en de aanleg van de tuin. Die verhouding is evenwichtig, vindt Wissing.

Specifieke eisen

De tuin voor ouderen met psychogeriatrische problemen (zoals dementie) moest aan specifieke eisen voldoen. Zorginstelling Azora wilde een kleurige, rolstoelvriendelijke tuin met een vriendelijke uitstraling. De Megchelse hovenier sloot daarop aan door organische vormen te gebruiken in de bestrating en de plantvak-

Een belangrijk uitgangspunt bij de bouw van het complex en bij de aanleg van het groen was dat de bewoners altijd zicht hebben op groen en niet uitkijken op auto's of beton.

De gekozen beplanting roept herinneringen op door kleur of geur. In dit plantvak worden onder andere Sedum 'Matrona', Tradescantia, Yucca flaccida en meer naar achteren Festuca glauca met elkaar gecombineerd. In het voorjaar zorgen talrijke bloeiende bollen voor kleur.

De paden rondom het gebouwencomplex zijn geasfalteerd en hebben een gele toplaag. Wissing had liever leemzand gebruikt maar de zorginstelling wees dat uit praktische overwegingen af en koos voor harde bestrating.

Het ontmoetingsplein bij de bestaande bebouwing. De nu nog jonge dakplatanen zorgen in de toekomst voor schaduw. Het leemzand op de grond is mooi maar minder praktisch, vindt de zorginstelling.

Het driedelige waterelement bij de ingang heeft de titel Loslaten en is gemaakt door Nico Wissing. Elk deel stelt het verloop van een leven voor. Naarmate de leeftijd vordert, tast dementie het bewustzijn aan. Dat proces wordt weergegeven door het aantal butsen en scheuren dat in het kunstwerk van beneden naar boven toeneemt.

De bestrating van gebakken, rode klinkers en gele, waterdoorlatende ecostenen van Klostermann is aangelegd in golvende lijnen. Bomen, hagen en organisch gevormde plantvakken op hoogte onttrekken de geparkeerde auto's aan het zicht. De parkeerplaats oogt vriendelijk en is een ontmoetingsplek voor bezoekers.

Beplanting van Lavandula, Taxus en Buxus volgt de ronde lijn van het hoofdgebouw.

Boven het pad naar het ontmoetingsplein bij de bestaande bebouwing is een pergola aangebracht. De pergola moet nog begroeien en dient dan als schaduwplek.

ken. „Harde lijnen vind ik vaak te bedacht. Vloeiende lijnen staan dicht bij me en ogen vriendelijker”, vertelt Wissing.

De beplanting in de plantvakken omvat een bonte combinatie van soorten die herinneringen oproepen door kleur of geur. „Het is de bedoeling dat de bewoners door de tuin worden gestimuleerd en dat hun zintuigen worden geprikkeld. Soms herkennen mensen een bloem van vroeger uit hun eigen tuin. Dat kan dan weer een onderwerp zijn van gesprek.”

Tijdens een rondgang op het terrein wijst Wissing op de traditionele, groenblij-

vende heesterbeplanting bij het aangrenzende oude gebouw. „Hoewel de droogte van de voorgaande maand de pas twee maanden oude beplanting geen goed heeft gedaan, ziet dat er toch heel wat fleuriger uit dan die heesters, niet?”

Zicht op groen

Belangrijk uitgangspunt bij de constructie van de nieuwbouw en de aanleg van de plantvakken was dat bewoners vanuit het gebouw altijd zicht hebben op groen. Daarvoor zijn een aantal slimme trucs

toegepast. Zo zijn de plantvakken op hoogte gebracht, soms met hulp van cortenstalen grondkeringen. Op een stoel bij het raam kunnen bewoners de beplanting zo goed zien. Op dezelfde manier zijn ook auto's aan het zicht onttrokken.

Groen draagt bij aan de gezondheid en het welzijn van de mensen. Dat is niet alleen het uitgangspunt van Wissing, ook zorginstelling Azora is die mening toegegaan. Wat dat betreft loopt de Nederlandse zorg voorop, vertelt de hovenier. „Als ik deze tuin aan bijvoorbeeld Duitsers laat zien, kijken ze hun ogen uit.” ■

Wadi's, infiltratievelden met een ondergrond van zand en grind, zorgen voor de opvang en afvoer van regenwater.

Een grote steen aan de rand van het plantvak op de parkeerplaats voorkomt dat auto's de beplanting stuk rijden.